[**טומאה**] **דחויה היא.** כלומר בקושי נדחית אצלה [ג] דיחוי בעלמא על ידי נשיאות עון שהעלין מלבה ולא בהיתר גמור [ד] לטומאת מת אידחי ולא לטומאת זיבה: **דתרוייהו.** אביי ורבא סבירא להו טומאה דחויה היא בצבור וכ"מ [ה] למיהוי [ו] מאן דאמר בפ"ק דיומא (דף ו:) דאמר הותרה היא בציבור יחיד במקום רבים: **לימא מסייע ליה.** לעולא דאמר ביאה במקצת שמה ביאה: **תכף לסמיכה שחיטה.** דכתיב [ז] וסמך ושחט: **חוץ מזו.** של אשם מצורע: **שהיה בשער נקנור.** הוא שער [ח] המזרחי כדתנן בשקלים (פ"ו מ"ג) שבמזרח שער נקנור וחלל שער [ט] לא נתקדש בקדושת העזרה כדאמרי' בכילד צולין (פסחים פה:) לפי שהמצורע עומד שם ומכניס ידיו [י] לעזרה ושם מוציאין לו את האשם וסומך עליו וחוזר ומכניסו למקום שחיטתו ושוחטו מפני שאין מצורע יכול ליכנס בעזרה ולסמוך: **עד שמזין עליו מדם חטאתו.** לא עליו ממש קאמר שאין נותנין על בהונות אלא מדם האשם אלא שזורקין בשבילו דם חטאתו ודם אשמו: **ליעייל ידיה.** [כ] לתוך הפתח ולסמוך ולשחטיה אלא הפתח דהא כל הפתחים שהיו שם רחבן עשר אמות [כא] וחמש מהן בצפון וחמש מהן בדרום שהפתח מכוון כנגד פתחו של היכל באמצע העזרה [כב] ויכול לשחוט לפני צפונו של פתח דהוה ליה לצפון וקס"ל רבי היא דאמר כל צפון העזרה כשר לשחיטת קדשים [כג] ואף לפון שבמקום דריסת רגלי כהנים וישראל כדאמר לעיל [דף כ.]: **מרחק לפון.** לפון הכשר (מהן) לשחיטת קדשי קדשים רחוק מן הפתח יותר מכ"ב אמה מקום דריסת ישראל ומקום דריסת כהנים דכל אחת מהן י"א אמה במסכת מדות (פ"ב מ"ח) [וכו"' ברבי יהודה] [כד] דאמר (יומא לו.) [כה] מיזהו לפון מקיר מזבח ועד כותל העזרה כנגד צפונו של מזבח ותו לא הילכך צריך להחזירו בצפון המזבח וליכא תכף לסמיכה שחיטה: הכי גרסינן **וליעבד פישפש.** ופירושו פתח קטן כדתנן במסכת שקלים [כו] שבמזרח בשער יא נקנור ושני פשפשין היו לו אחד מימינו ואחד משמאלו והן מחשבון פתחים שהיו משתחוים כנגד הפתחים. והכא [כז] פרכינן ויעביד פתח קטן בכותל לפוני של עזרה כנגד המזבח ויעמוד מצורע בחללו ויכניס ידו [כח] ויסמוך אי לאו דביאה במקצת שמה ביאה: **הכל בכתב.** דוד כל פתח [כט] העזרה ומדותיה ובנין כל הבית נמסר לי מיד ה' ואין להוסיף על החשבון [לא] וביאה במקצת לא שמה [לב] **אמר רב יוסף.** לעולם רבי היא [לג] ודקאמרת ליעול וליסמוך כל הסומך כו': **מאי קסבר.** האי תנא דאמר כל הסמיכות צריכות תכף לסמיכה שחיטה חוץ מזו: **ליעול וליסמוך בהדיא דרחמנא אמר.** לו שיכנס ויסמוך: **שמא ירבה בפסיעות.** לאחר שסמך אם יכנס פסיעה לצד פנים יותר משהיה צריך נמצא עונה כרת: **סמיכה אשם מצורע דאורייתא.** כשאר אשמות דגמרינן להו סמיכה מהיקשא דכתיב כאשם בפ"ק (לעיל יא.) [לד] **תכף לסמיכה שחיטה לאו דאורייתא.** דלא משמע ליה וסמך ושחט במקום שסומך ישחוט: **מיפיבי וסמך ושחט.** האי דסמכינהו קרא להיקישא סמכינהו כדאמרי' מה סמיכה בטהורים כו' יח] וסמיכה דפשיטא לן בה משום דכתיב [לה] לפני ה' בשחיטה דלריכה שתהא לפנים ומשום דתכף לסמיכה שחיטה צריך שיכנס הסומך לפנים, ועמוד טמא מבחוץ וסמוך בפנים אי אפשר כדאמרן לעיל שראשו ורובו מכניס: **ואי אמרת לאו דאורייתא.** היכי פשיטא ליה סמיכה בטהורין: **בטמאין נמי איכא.** שסומך בחוץ ומכניסה טהור לפנים ושוחט: **סמיכה אשם מצורע לאו דאורייתא.** קסבר שאינו בכלל [לו] אשמות שהרי אינו בא אלא להכשיר: רבינא

מכלל דתרוייהו סבירא להו [לז]טומאה דחויה היא בצבור **לימא מסייע ליה** [לח]כל [ב]הסמיכות שהיו שם קורא [א] עליהן אני תכף לסמיכה שחיטה [ג]חוץ מזו שהיתה בשער נקנור שאין מצורע יכול ליכנס לשם עד שמזין עליו מדם חטאתו ומדם אשמו ואי אמרת ביאה במקצת לא שמה ביאה ליעייל ידיה ולסמוך אמר רב יוסף הא מני [ג]ר' יוסי ברבי יהודה היא דאמר מרחק צפון וליעבד פישפש אביי ורבא דאמרי תרוייהו [1]הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל (את) כל מלאכת התבנית איכא דאמרי אמר רב יוסף כל הסומך ראשו ורובו מכנים מאי טעמא [ד]כל כחו בעינן הלכך לא אפשר מאי קסבר אי קסבר סמיכת אשם מצורע דאורייתא [ה]ותכף לסמיכה שחיטה דאורייתא ליעול ולסמוך להדיא [ב] דרחמנא אמר אמר רב אדא בר מתנה גזירה שמא ירבה בפסיעות איכא דאמרי אמר רב אדא בר מתנה סמיכת אשם מצורע דאורייתא ותכף לסמיכה שחיטה לאו דאורייתא מיתיבי [ו]וסמך ושחט [ז]מה סמיכה בטהורין אף שחיטה בטהורין ואי אמרת לאו דאורייתא בטמאין נמי משכחת לה אלא איפוך סמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא ותכף לסמיכה שחיטה דאורייתא

שהיא רמייה לדברי מדלא שנה התנא חילוק זכריס מנקבות היכא דכתיב כהן סתם כגון גבי מתנות כהונה אלא גבי מנחה דכתיב [ח] אהרן ובניו שמע מינה היכא דכתיב כהן סתם לא שנא כהן ולא שנא כהנת ואם תאמר ומי מטעם הואיל והותר לגרעתו הותר לקרויו למה לי יבא עשה שיש בו כרת וידחה עשה שאין בו כרת בלאו הכי נמי ויש לומר [ב] דעל מחנה לויה שנכנס טבול יום שבבעל [א] קרי הולרך לומר עשה דפסח דבכרת דחי עשה וכו' דטבול יום [ב] אינו נכנס אי מן התורה אי טבול יום דזב כזב דמי אי מדרבנן מגזירת יהושפט והתם לא שייך למימר מתוך שהותר לגרעתו שהרי בשמיני קאי ואינו אלא מחוסר כפורים דלא נאסר מעולם במחנה לויה ומה שייך שם לומר שהותר אבל על מחנה שכינה שמכנים ידיו לבהונות והוא טבול יום של קרי על זה קאמר מתוך שהותר מחוסר כיפורים של מצורע דבעלמא אסור בעזרת שכינה והכא הותר

הותר נמי לטבול יום דקרויו:

הגה"ה מכלל דתרוייהו סבירא להו טומאה דחויה היא בציבור. והא דאמר רב תחליפא משמיה דרבא זאת אומרת הותרה היא בליבור בפ"ק דיומא (דף ו:) זאת אומרת ולא סבירא ליה [ט]: **וליעבד פשפש** [ב] **הכל בכתב כו'.** והא דמוסיפים על העיר ועל העזרות [מ] היינו היכא דאיכא למימר קרא אשכחו ודרוש כי הא דסוכה (דף נא:) ומיהו קשה דהכא נמי אין לך קרא גדול מזה דיעביד פשפש לקיים מצות סמיכה דרחמנא אמר וסמך [ב] ולמאי דמסיק דסמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא ניחא אבל לטעמא דשמא ירבה בפסיעות קשה דיעבד פשפש דליכא למיחש ומיהו [בה] דשמא ירבה בפסיעות גזירה דרבנן בעלמא היא וקרי [בו] כאן הכל בכתב והא דאמר בריש כיסוי הדם (חולין פב:) דכיסוי הדם אינו נוהג במוקדשין משום דלא איפשר דהיכי דיעביד לבטליה קא מוסיף אבניין וכתיב הכל בכתב אין זה משוב כמו קרא דכיון [בז] דלא כתב בהדיא בקרא שינהוג כיסוי הדם במוקדשין:

ניעול וניסמוך. כיון דלא איפשר בענין אחר ולא מקיימין סמיכה בטהרה [ט] ולא דמי לשאר [טמאים] שמשלחין קרבנותיהם ולא אמרינן ניעול וניסמוך דמקיימא סמיכה דידהו בטהרה: **סמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא** כה]. ואמרינן [מ] אקפו ידייהו דלא תיהוי עבודה בקדשים. ומתוך הך שמעתא אתי שפיר הא דאמר בריש התערובת (לקמן דף עו.) גבי ספק מצורע שמביא אשמו ולוגו עמו ואומר אם מצורע הוא זה אשמו כו' ואותו אשם טעון סמיכה ובהונות והשתא למה לי למיתני סמיכה בין יהא אשם בין לא יהא [אשם] בעי סמיכה אלא משום דסמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא בט] ואקתי לאשמועינן דטעון סמיכה (דאורייתא) [ל] משום ספיקא דשלמים וכן לעיל בריש מכילתין [דף ה.] גבי אשם דפריך מה לשלמים שכן טעונין סמיכה משום אשם מצורע נקט סמיכה ולא כפי' הקונטרס דלא גרים סמיכה כדפרישית בפ"ק והא דתנן בפ' כל התדיר (לקמן 5:) כל אשמות באין בני שתי שנים ובכסף שקלים חוץ מאשם נזיר ואשם מצורע לא מצי למיתני כל אשמות טעונין סמיכה חוץ מאשם נזיר לא] ואשם מצורע כיון דמדרבנן מיהא טעון לב] סמיכה והא דתנן בפ' כל המנחות באות (מנחות דף סא.) רבי שמעון אומר שלשה מינים טעונין שלש מצות שתים בכל אחד ואחד והשלישית אין בהן אשם מצורע טעון סמיכה ותנופה חי ואין בו תנופה שחוט לאו משום שתהא סמיכה דאורייתא והא דפריך בגמ"ע) והא אשם מצורע טעון תנופה שחוט מקל וחומר ומה זבחי שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים טעונין סמיכה מקל וחומר ומה שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים טעונין קל וחומר ומיהו קשה דפריך התם ויהו שלמי ציבור טעונין סמיכה מקל וחומר ומה שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים טעונין סמיכה מקל וחומר לד] כו' אמאי לא קאמר אשם מצורע יוכיח שטעון תנופה מחיים ואין טעון סמיכה ובתורת כהנים בפרשת צו את אהרן פ עביד נמי קל וחומר כי האי גוונא וקאמר לה] אשם מצורע יוכיח ודבר תימה הוא אמאי לא: **איפוך סמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא.** לעיל לו] בפ"ק (דף ט:) ילפינן שאר אשמות מדכתיב כחטאת וכאשם מה חטאת טעון סמיכה אף אשם טעון סמיכה ואם כן קשה אפילו אשם מצורע נמי ומה שפירש בקונטרס דקסבר אינו בכלל שאר אשמות משום דאינו בא אלא להכשיר קשה הא אמרינן פרק קמא דכתיב כהן סתם כגון גבי מתנות כהונה אלא גבי מנחה דכתיב [ח] אהרן בני אהרן ולא בנותיו שמע מינה היכא דכתיב כהן סתם לא שנא כהן ולא שנא כהנת ואם תאמר ומי מטעם הואיל והותר לגרעתו הותר לקרויו למה לי יבא עשה שיש בו כרת וידחה עשה שאין בו כרת בלאו הכי נמי ויש לומר [ב] דעל מחנה לויה שנכנס טבול יום שבבעל [א] קרי הולרך לומר עשה דפסח דבכרת דחי עשה וכו' דטבול יום [ב] אינו נכנס אי מן התורה אי טבול יום דזב כזב דמי אי מדרבנן מגזירת יהושפט והתם לא שייך למימר מתוך שהותר לגרעתו שהרי בשמיני קאי ואינו אלא מחוסר כפורים דלא נאסר מעולם במחנה לויה ומה שייך שם לומר שהותר אבל על מחנה שכינה שמכנים ידיו לבהונות והוא טבול יום של קרי על זה קאמר מתוך שהותר מחוסר כיפורים של מצורע דבעלמא אסור בעזרת שכינה והכא הותר

הותר נמי לטבול יום דקרויו:

הגה"ה מכלל דתרוייהו סבירא להו טומאה דחויה היא בציבור. והא דאמר רב תחליפא משמיה דרבא זאת אומרת הותרה היא בליבור בפ"ק דיומא (דף ו:) זאת אומרת ולא סבירא ליה [ט]: **וליעבד פשפש** [ב] **הכל בכתב כו'.** והא דמוסיפים על העיר ועל העזרות [מ] היינו היכא דאיכא למימר קרא אשכחו ודרוש כי הא דסוכה (דף נא:) ומיהו קשה דהכא נמי אין לך קרא גדול מזה דיעביד פשפש לקיים מצות סמיכה דרחמנא אמר וסמך [ב] ולמאי דמסיק דסמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא ניחא אבל לטעמא דשמא ירבה בפסיעות קשה דיעבד פשפש דליכא למיחש ומיהו [בה] דשמא ירבה בפסיעות גזירה דרבנן בעלמא היא וקרי [בו] כאן הכל בכתב והא דאמר בריש כיסוי הדם (חולין פב:) דכיסוי הדם אינו נוהג במוקדשין משום דלא איפשר דהיכי דיעביד לבטליה קא מוסיף אבניין וכתיב הכל בכתב אין זה משוב כמו קרא דכיון [בז] דלא כתב בהדיא בקרא שינהוג כיסוי הדם במוקדשין:

ניעול וניסמוך. כיון דלא איפשר בענין אחר ולא מקיימין סמיכה בטהרה [ט] ולא דמי לשאר [טמאים] שמשלחין קרבנותיהם ולא אמרינן ניעול וניסמוך דמקיימא סמיכה דידהו בטהרה: **סמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא** כה]. ואמרינן [מ] אקפו ידייהו דלא תיהוי עבודה בקדשים. ומתוך הך שמעתא אתי שפיר הא דאמר בריש התערובת (לקמן דף עו.) גבי ספק מצורע שמביא אשמו ולוגו עמו ואומר אם מצורע הוא זה אשמו כו' ואותו אשם טעון סמיכה ובהונות והשתא למה לי למיתני סמיכה בין יהא אשם בין לא יהא [אשם] בעי סמיכה אלא משום דסמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא בט] ואקתי לאשמועינן דטעון סמיכה (דאורייתא) [ל] משום ספיקא דשלמים וכן לעיל בריש מכילתין [דף ה.] גבי אשם דפריך מה לשלמים שכן טעונין סמיכה משום אשם מצורע נקט סמיכה ולא כפי' הקונטרס דלא גרים סמיכה כדפרישית בפ"ק והא דתנן בפ' כל התדיר (לקמן 5:) כל אשמות באין בני שתי שנים ובכסף שקלים חוץ מאשם נזיר ואשם מצורע לא מצי למיתני כל אשמות טעונין סמיכה חוץ מאשם נזיר לא] ואשם מצורע כיון דמדרבנן מיהא טעון לב] סמיכה והא דתנן בפ' כל המנחות באות (מנחות דף סא.) רבי שמעון אומר שלשה מינים טעונין שלש מצות שתים בכל אחד ואחד והשלישית אין בהן אשם מצורע טעון סמיכה ותנופה חי ואין בו תנופה שחוט לאו משום שתהא סמיכה דאורייתא והא דפריך בגמ"ע) והא אשם מצורע טעון תנופה שחוט מקל וחומר ומה זבחי שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים טעונין סמיכה מקל וחומר ומה שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים טעונין סמיכה מקל וחומר לד] כו' אמאי לא קאמר אשם מצורע יוכיח שטעון תנופה מחיים ואין טעון סמיכה ובתורת כהנים בפרשת צו את אהרן פ עביד נמי קל וחומר כי האי גוונא וקאמר לה] אשם מצורע יוכיח ודבר תימה הוא אמאי לא: **איפוך סמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא.** לעיל לו] בפ"ק (דף ט:) ילפינן שאר אשמות מדכתיב כחטאת וכאשם מה חטאת טעון סמיכה אף אשם טעון סמיכה ואם כן קשה אפילו אשם מצורע נמי ומה שפירש בקונטרס דקסבר אינו בכלל שאר אשמות משום דאינו בא אלא להכשיר קשה הא אמרינן פרק קמא

[ג] א מיי' פ"ד מהלכות ביאת מקדש הלכה טו:

[ד] ב מיי' פ"ג מהלכות מעשה הקרבנות הלכה יב:

[ה] ו מיי' פ"ד מהל' מחוסרי כפרה הלכה ב וע"ש בכ"מ:

[ו] ז מיי' פ"ג מהל' מעה"ק הלכה יא יג:

תורה אור השלם

1. הַכֹּל בִּכְתָב מִיַּד יְהוָה עָלַי הִשְׂכִּיל כָּל מְלֶאכֹת הַתַּבְנִית:
דה"א כח, יט

מוסף רש"י

טומאה דחויה היא בצבור. אע"פ שקרבן צבור דוחה אותה, בקושי הותרה ולא היתר גמור וכל מה דמליגו לדורי מהדרינן שיעשה בטהרה (יומא ו: וכנר"ר שם מו:). אי: אע"ג דאכשרה רחמנא למיתי בטומאה לא היתר גמור הוא אלא היכא דלא משתכחי טהורין, וכיון דלאו היתר גמור הוא בעי' לרץ לרצוי (פסחים עז.): מרחק צפון. דקסבר איזהו צפון כנגד צפונו של המזבח והלאה לא לצד מזרח ולא לד מערב ואע"פ שהוא כחצי חלק עזרה הצפוני לאו כשר הוא לשחיטת מנחת דבעינן על ירך המזבח וליכא (עפ"י רש"י לעיל כ.): הכל בכתב. דקאמר ליה דוד לשלמה כל מלאכת התבנית: עלי השכיל. אותי לימד (חולין פב.): שהכנין נמסר לדוד ע"י הנביאים אלא להוסיף ולא לגרוע (עירובין קד.):

ליקוטים

ליעייל ידיה ולסמוך. התוס' פ' אלו נאמרין (סוטה דף ל"ט ע"א) וגם הרב רמ"א הביאו באו"ח סי' קס"ו וז"ל (בד"ה כל כהן) ושיעור תכיפה איכא למשמע מתכיפת סמיכה לשחיטה כו' אלמא כדי מהלך משער נקנור עד בית המטבחים לא חשובה תכיפה ובמס' מדות משמע דלא הוי טפי מכ"ב אמה עכ"ל. וקשה דהתם מוכח בהדיא בגמ' דאפילו בכדי פסיעה אחת הוי הפסק, וזה דאמרי' התם לימא מסייע ליה כל הסמיכות כו' חוץ מזו וכו' ליעייל ידיה ולסמוך אמר רב יוסף הא מני ריב"י היא כו'. איכא דאמרי אמר רב יוסף כל הסומך ראשו ורובו הוא מכניס ע"כ. והנה לא מיבעיא לאיכא דאמרי דפשיטא ופשיטא דאפילו בכדי פסיעה אחת מקרי הפסק שהרי מוקמינן כרבי וא"כ יכול לשחוט תכף אצל הפתח ואפ"ה לא מיקרי תכף, דאי ס"ד בפחות מכ"ב אמה מיקרי תכף אכתי קשה לישחט תכף אצל הפתח, ובודאי אין סברא כלל לומר דהולכת האשם מחוץ לפנים הוי שיעור גדול דאכתי כ"ב אמה מאן דכר שמיה, וא"כ להאיכא דאמרי לית דין ולית דיין, אלא אפילו לליישנא קמא דמוקי לה כריב"ר ע"כ לומר דלסברת המקשן דרבי היא אפילו בפסיעה אחת הוי הפסק כאמור, וא"כ אף התרצן דמוקי לה כר' יוסי מנ"ל דפליג בהאי סברא דשיעור הפסק אמאי דסבר המקשן בהכרח, כיון דמן התרצן לא מוכח מידי דאיכא למימר דאף הוא מודה להמקשן בזה, וביותר דלהאיכא דאמרי האמת הוא כך ומנ"ל כלל לומר דפליגי רבי ור' יוסי בהאי סברא דשיעור תכיפה, ומילתא דפשיטא היא בכולי תלמודא דאין לנו לחדש שום מחלוקת מדעתינו. וקושיא זו הקשיתיה לכמה גדולים ובתוכם שארי הרב המופלג כמהר"ר אליקים גגיץ זה יותר מל' שנה בהיותו יושב על כסא ההוראה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דתרוייהו וכו' למאן דאמר בפרק שני דף מז דאמר: (ב) ד"ה ליעייל ידיה לתוך העזרה לפנים מן הפתח ולסמוך וכו' לעיל. נ"ב דף יד: (ג) ד"ה הכל וכו' בהא הס"ד ואח"כ מ"ב א"ד אמר רב יוסף: (ד) ד"ה ותיקף לסמיכה וכו' במקום שסמך ישחוט והאי דסמכינהו קרא להיקישא סמכינהו כדאמרינן בהקומץ הס"ד ואח"כ מ"ב מה סמיכה. ונ"ב וע"ש בפרק הקומץ דיש שם היקש אחר:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה סמיכת וכו' לא שייך לביאתך מה לשלמי יחיד שכן טעונים סמיכה. קשה לי הא מה ר"ל שלמי צבור יוכיחו לאין טעונים סמיכה ומכל מקום טעון תנופה שחוט. גם מ"ש אח"כ ומיהו קשה וכו' אמאי לא קאמר אשם מצורע יוכיח והא ר"ל מה לאשם מצורע דאין טעון תנופה שחוט ואח"כ שלמי צבור דטעונים תנופה שחוט. וגם הא ים לנמקנו הקו"ל הכי מה שלמי יחיד דלא טעון תנופה רק פעם אחד צריך סמיכה שלמי צבור דטעון ב' פעמים תנופה לכ"ש דטעונים סמיכה וליכא יוכיח בלא אשם מצורע דהא הוס לא טעון תנופה ב' פעמים:

שינויי נוסחאות

א) ל"ל קורא אני עליהן תכף (הגרי"ב). ובכתה"י וש"מ קורא אני בהן: ב) מיכת להדיא ליתא בדפ' היסנים ובכתה"י, ובכ"ז הוסיפו מרש"י (דק"ס): ג) אצלם (כתה"י): ד) הס"ד ומה"ד להא איידהאי. לטומאת וכו' (כי"ב וג'): ה) ר"ל ונ"מ למהדר אטהורים אע"ג דאמ' בפ"ק דיומא הותרה היא בצבור, בפסח מודה דהוי קרבן יחיד, וע' תוס' יומא (דף ו ע"ב) ד"ה אמר (מ"כ): ו) שער העזרה המזרחי (*ש"מ): ז) השער (*ש"מ): ח) ידיו לבהונות (ש"מ): ט) ס"ל קדשי קדשים ואף שלא כנגד המזבח במקום דריסת (ש"מ): י) הוספה מד' פפד"מ [וכן מיכת דאמר שאמ"ן]. וכ' דק"ס דבשיטת הוסיפוה: יא) ל"ל שער (*ש"מ): יב) נ"ל והכי (כי"ר): יג) ידיו (כי"ר): יד) פתחי (כתה"י): טו) מכאן עד סה"ל נמחק (ש"מ, וכן בכתה"י): טז) היא וביאה במקצת לא שמה ביאה ודקאמרת כו' (ש"מ. כתה"י): יז) במקום שסמך ישחוט והאי דסמכינהו קרא כו' כל"ל והל"ל, ומיכות מיתיבי וסמך ושחט שייכי לקמן (ש"מ. ב"ח, צ"ק, וכ"ה בכתה"י): יח) כאן הס"ל ומה"ל מיתיבי וסמך ושחט מה סמיכה כו'. ס"ל מיתיבי וסמך ושחט מה סמיכה בטהורין אף שחיטה בטהורין, פי' דכתיב ושחט [את] בן הבקר לפני ה' ותיכף לסמיכה שחיטה, א"כ צריך הסומך לעמוד בפנים. דלעמוד מבחוץ ולסמוך בפנים א"א דהא צריך שיהיה הסומך ראשו ורובו בפנים ואי אמרת כו': יט) בכלל שאר אשמות (*ש"מ): כ) ס"ל וי"ל דאפ"ה לא הוי שיריון אלא בע"פ ולא בשאר ימות השנה (ש"מ בשם גליון) והוא תירוץ אחר, כמבואר בש"מ בחדושים עיי"ש: כא) ל"ל של בעל (ענב"ש): כב) דטבור יום אחר (ענב"ש): כג) יש לוסיף כו' (ש"מ): כד) וסמך ושחט (ש"מ): כה) כיון דשמא (ש"מ): כו) נד"ו קרי. וכ"ל וא"כ שפיר קרינא כאן כו', ופי' כיון דמדאורייתא מוכח לקמן דלגיא ל"כ ליכא קרא בהדיא דעביד בפשפש: כז) נדל"ל כיון: כח) דאורייתא. והיינו בהקפת יד כדאמרי' בפרק אין דורשין (מגיגה טז ע"ב) אמרינן להו אקפו כל"ל (ש"מ): כט) דאורייתא נקטה וקאתי (ב"ש): ל) בל"ק ממקן מיכת דאורייתא, ועי' מלב"ר והגרי"מ מכר דמקיימי מיכה זו, ופי' דסתום ס"ל פסיקא דאורייתא לחומרא מה"ת. וע"ע ס"ג: לא) עי' בס"ק, קר"ק, לשם זכח ועו"ש, מנ"ל לתמוס' דבאשם מזיר לא הוי דאורייתא. וכ"ל דלא כתב בהדיא בקרא שינהוג כיסוי הדם במוקדשין: לב) נד"ו ב' וג' טעונין, ועי' אות שלפנ"ז: לג) תנופה שחוטין (ש"מ): לד) מקל וחומר נמתק (שמכ"י): לה) נ"ל ולא קאמר (גליון): לו) אמאי אמרינן סמיכת אשם כו', מיכת איפוך נמתק והל"ל (ש"מ וצ"ק): לז) ל"ל לדעיל (צ"ק): לח) כנדל"ל. ובדפ' וילנא מיקנו מחנה שכינה. ואינו נראה: לט) נדל"ל וטעמא דמתוך שהותר איצטריך לגבי מחנה כו':

שיטה מקובצת ואי אמרת לאו דאורייתא כו'. לפרש"י דלא ידענן סמיכה בטהורים רק (מטעמא) דשחיטה כדפי' דבענן תיכף לסמיכה שחיטה, וכיון דתיכף לסמיכה [שחיטה] לאו דאורייתא ל"ל דאורייתא ל"ל דסך מקום [שחיטה] ושחוט בעזרה. אבל לפי' [הסוס"] דלעיל (נב. ד"ה מלא) דבסמיכה כתיב לפני ה' אין מקום לה (בטהורים) [בטמאים]. ואומר ריב"ל דהך מקרא אתיא כמ"ד דיאמר דיליה לה אפשר בטמאים נמי משכחת לה דלא משום לפני ה' אפשר דמעייל ידיה וסמוך אלא ש"מ דתיכף לסמיכה שחיטה דלאו דאורייתא היא ומ"ל דאורייתא היא בטמאים נמי משכחת לה כדפי' (מהר"ר) [מעמוד הקודם] ל"ל מעוגן כו' ואם תאמר ומי מטעם הואיל והותר כו' בלאו הכי נמי. נ"ב, שהרי גבי (מנחות) [מתנה לויה] לה] נמי סותר לגרעתו, ו"ל דאי לאו משום פסח שיש בו כרת לא הוי אבי לויה מטעם הותר. וריב"ל פי' דלא שייך לומר הותר בקרבנות [שהוא אסור גם] עתה דלייטו דוקא לגבי עזרה שמכניס ידיו לבהונות וכל מחוסר כפורים אסור ליכנס לעזרה והתורה התיר לו ליכנס לעזרה ולגרעתו ליכנס לגורך (ולכך שייך לומר מתוך שהותר) לגרעתו (דיתר) כפרת לגרעתו, אבל למתנה לויה הותר הואיל והותר לגרעתו, והכא משמעי' והכא מותר ליכנס לשם לגורך (בלא לגורך) דבפח קרבנותיו דכי כתיב עומתו כו לרבות מחוסר כפורים בתמתה שכינה כתיב, ולכך הוצרך לומר יבא עשה דפסח לגבי מתנה לויה ועטמא [ל] דלתיתמתי גבי מתנה שכינה דהייני העזרה כדפי' (שטון מהר"ם):

רבינא אמר. הא דאמר עולה לעיל (לב:) משמיה דריש לקיש בביאה [ג] מקלת: **לענין מלקות אמרה.** כדקאמר לוקה בהדיא אבל לא לענין כרת דתותביה מלורע [ד] שראה קרי דכי איתקש ביאה לנגיעה לאזהרה איתקש כדכתיב לא תבא אבל לענות לא איתקש דאין עונש בנגיעה: **לטמא שנגע בקדש איתמר. לא יליף ריש לקיש מלקות** מההוא קרא אלא לטמא שנגע בקדש ולא איירי בביאת מקדש כלל: **בתרומה לחיב.** כדמוכח סיפיה דקרא עד מלאת ימי טהרה שיעריב שמשה שהיא טבולת יום אחרי שטובלת בשביעי לגילתה וכל ימי טוהר שלה [הרי] היא כטבולת יום וביום מ׳ ואחד מביאה קרבנה. ומדכתיב לא תגע עד מלאת [ה] אבל משימלאו ימיה תגע ואפי׳ [ו] מחוסרת כפרה ע״כ בתרומה כתיב דלענין קדש [ז] עד שתביא כפרתה והכי מוקמינן להאי קרא ביבמות בהערל [ח] וכיון דבתרומה כתיב לא יליפינן מלקות דקדש [ח] ואפילו בק״ו דאין מזהירין מן הדין [ט]: **לאוכל בשר קדש.** בטומאת הגוף: **בכל קדש לא תגע.** ודרשינן לקמן לאזהרה לאוכל: **טומאתו טומאתו.** כתיב בכרת [ט] באוכל קדש בטומאת הגוף [י] וטומאתו עליו וכתיב בביאת מקדש [יא] עוד טומאתו בו מה ביאת מקדש איכא אזהרה [יב] ולא יטמאו את מחניהם אף

אזהרה לאוכל בשר קודש מנין. [ב] תימה תיפוק ליה מלא תוכל לאכול בשעריך כי היכי דנפקא לן בפ׳ הערל (יבמות דף עג.) מעשר ובזיכורים דאוכלן בטומאת עצמן לוקה מדכתיב לא תוכל לאכול בשעריך ואכלו אומר בשעריך תאכלנו הטמא והטהור יחדו יאכלנו דאפי׳ טמא וטהור אוכלין בקערה אחת וקאמר רחמנא [בג] לך בשעריך תאכלנו הכא לא תוכל לאכול ובין בטומאת הגוף ובין בטומאת עצמן איירי קרא ובההוא שמעתא גופה קשה דקאמר גבי מעשר ובזיכורים טומאת הגוף בהדיא כתיב ביה לא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ ואמאי איצטריך והלא מהאי קרא תיפוק לן תרוייהו והלא מהאי קרא אלא נפקא לן מהתם אלא טומאה הגוהגת במעשר דכתיבי [בד] בקרא הילכך ליכן קרא בטבול יום שמותר במעשר שמוחזר על אכילת קדשים וקשה מדאמרינן בפרק כל שעה (פסחים כד.) והנשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל למה לי מלא תוכל לאכול בשעריך נפקא הא לא נפקא לן מהתם אלא טומאה הגוהגת במעשר ואיצטריך והנשר לטמאים דטהורים במעשר ושמא קרא אלא תוכל הוה מוקמינא לדיוקא [בה] בטמא האוכל דחמיר טפי אי לאו דכתביה קרא בעלמא ואזהרה לטומאת בשר לא הוה ידענא:

תניא כוותיה דריש לקיש בבל קדש לא תגע. תימה דהכא משמע דהך ברייתא מוקמא להאי קרא בקודש ולא בתרומה ובפ׳ הערל (יבמות עה.) אמרינן ואיבעית אימא לגיעה דתרומה מהכא נפקא דתניא בכל קדש לא תגע ומייתי הך ברייתא ויש לומר דהתם ברייתא דגבי קודש לגיעה בראיה ובתרומה ועוד קשיא דבההיא שמעתא דהתם ובפרק קמא דשבועות (דף ז.) אמרינן בכל קודש לא תגע לרבות את התרומה וברייתא היא בתורת כהנים [ב] ובאכילה דתרומה מיירי כדמוכח שמעתא דהתם דקאי אהא דקאמר אי סלקא דעתך לתרומה גיורת ושפחה בנות מיכל תרומה ניתנו ואי ובלי בנות מגע ניתנו אלא באכילה מיירי והשתא הניא דרשא כמאן לא כריש לקיש [ב] דמוקי ליה לאזהרה לטומאת שאכל את הקדש מדאיתקש קודש למקדש ומדאתקיש בלשון נגיעה אתקיש [בח] לאזהרה לנוגע בקודש ומרבויא דבכל אזהרה לאוכל לפני זריקה אבל לתרומה לא מוקי ליה כלל אלא נפקא ליה לאזהרה לאוכל תרומה מאיש איש ורבי יוחנן מוקי לא תגע אזהרה לנוגע בתרומה אבל לאוכל לא מוקי ליה ותירץ ר״ר אפרים האי דמוקי ליה ביבמות [דף עה. ושם ד״ה והכתיב] אזהר׳ לאוכל תרומה היינו למאן דמוקי קרא דאיש איש מזרע אהרן בזב בעל שלא רחיצה ולא יאכל עד אשר יטהר עד דמייתי כפרה ולקודש כדקאמר התם ואם כן אזהרה לאוכל תרומה מנא ליה אלא מבכל קודש לא תגע אע״ג דהתם פריך לתנא דמוקי ליה בזב בעל שתי רחיצות מכל מקום פריך שפיר דהא איכא מאן דמוקי ליה בתרומה אע״ג דגיורת ושפחה לאו בנות מיכל תרומה ניתנו אף על גב דבאכילת קדשים מלרכינן תרי קראי חד בזב וחד ביולדת [גבי תרומה לא] צריכי כיון דחזינן כבר באכילת קודש דזב ויולדת שוין ה״נ גבי אכילת תרומה ועוד יש לומר דבתרומה דלא תליא בכפרה לא בעי תרי קראי לזב ויולדת אלא דווקא למקדש [בט] שלריך להמתין הכפרה:

מטא שנגע בקדש. דע דבענין איסור נגיעה נחלקו ר״ל ור׳ יוחנן בפ׳ אלו הן הלוקין [מכות דף י״ד ע״ב] דלר״ל טמא שנגע בקדש לוקה ואזהרתיה מקרא דבכל קדש לא תגע, ולר״י אינו לוקה משום דהאי קרא אתי לאזהרת נגיעת תרומה. ומפשטא דשמועה נראה דלר״י טמא שנגע בתרומה לוקה מדקאמר ההוא אזהרה לתרומה, אך התוספות [שם בד״ה ההוא] לא גרסי כי אם ההוא לתרומה הוא דאתא, ואפ״ה הוקשה להם דהיכן מצינו חומר בתרומה מבקדשים, דבכל קדש לא תגע מוקי לה ר׳ יוחנן לנגיעת תרומה אלמא לקי, ובנגיעה דקדש לא לקי. ותירץ הר״ש מדרוי״ש דה״ק ההוא לנגיעת תרומה הוא דאתא לאשמועינן דפוסל תרומה עד מלאת ימי טהרה שהיא כטבול יום, ולא קאמר דאיכא מלקות בנגיעת תרומה. והנראה מכוונתם הוא דפשיטא להו דטבול יום דעלמא פוסל את התרומה והיינו מקרא דמייתי בפרק הערל [דף ע״ה ע״ב] במים יובא וטמא עד הערב וטהר, ואמרינן התם דאיצטריך האי קרא לנגיעה דתרומה כלומר דפוסל את התרומה, והכא אשמועינן האי קרא דבכל קדש דגם זו עד מלאת ימי טהרה חשיבא כטבולת יום ארוך ופוסלת את התרומה. עוד הקשו התוספות [שם] דמ״מ קשה דאיך קאמר ר״י דקרא דכתיב ביה קדש דמיירי לתרומה, וי״ל משום דגבי האי קרא כתיב עד מלאת ימי טהרה ובקדשים עד לאחר כפרה. א״נ ע״כ צריך לאוקומה בתרומה דלקדשים נפקא לן מגזרה שוה דטומאתו טומאתו גמר לה [עכ״ל]. ויש לתמוה דהא ג״ש אצטריך לאכילה דלית לן אזהרה לטמא שאכל קדשים כי אם מג״ש זו וקרא דבכל קדש איצטריך לנגיעה ולעולה דמיירי בנגיעה דקדשים. וכבר הקשה קושיא זו הרב בעל חדושי הלכות יע״ש (מצל״מ פי״ח מהל׳ נערות פה״ג): ודע שמדברי רש״י פ׳ כל הפסולין שכתב וז״ל וכיון דבתרומה כתיב לא ילפינן מלקות בקדש ואפילו בק״ו דאין מזהירין מן הדין כו׳, נראה מבואר שדעתו ז״ל שלא כדעת הר״ש מדרוי״ש וס״ל דטמא שנגע בתרומה לר״י לוקה, ואולם ק״ל לכאורה לשיטה זו מההיא דגרסי׳ באלו הן הלוקין [דף י״ד ע״ב] ור״י מ״ט לא אמר כר״ל, ההוא אזהרה לתרומה מנא ליה נפקא ליה מאיש איש וכו׳, איזהו דבר ששוה בזרעו של אהרן זו תרומה, ואידך ההוא לאכילה והא לנגיעה. והשתא קשה דאם איתא דעל הנגיעה לוקה לר׳ יוחנן אם כן קרא דאיש איש לאכילה למה לי, אם על הנגיעה חייב על האכילה לא כ״ש. וכן כתב רש״י ז״ל בפירוש החומש סדר אמור ד״ה כל איש אשר יקרב וז״ל אין קריבה זו אלא אכילה, וכן מצינו שנאמרה אזהרת אכילת קדשים בטומאה בלשון נגיעה כו׳, וא״א לומר שחייב על הנגיעה שהרי נאמר כרת על האכילה וכו׳ ואם על הנגיעה חייב לא הוצרך לחייבו על האכילה וכו׳ יע״ש וא״כ דכוותה נמי נימא הכא. ובשלמא לסברת הר״ש מדרוי״ש ז״ל דאין בנגיעה מלקות ניחא שפיר, אמנם לדעת רש״י ז״ל וסייעתיה קשה. וראיתי להרא״ם ז״ל שם שכתב על דברי רש״י ז״ל הללו וז״ל וליכא למימר דאפ״ה אצטריך לכתוב גם האכילה משום דאין עונשין מן הדין, דלא אמרינן אין עונשין מן הדין אלא בענוש דיני אדם אבל בענוש דיני שמים לא, אי נמי האי ק״ו גלוי מילתא בעלמא הוא דלא גרע מנגיעה דאי אפשר לאכילה בלא נגיעה עכ״ל. והנה כפי תירוץ הראשון שכתב הרא״ם מיתרצא היא קושיין דהכא בתרומה אע״ג דכתיב אזהרה אנגיעה אצטריך לכתוב גם על אכילה משום דאין עונשין מן החב״ב בכנה״ג באורח חיים בלשונות הרא״ם ז״ל. אמנם לתירוץ השני שכתב דק״ו זה חשיב גילוי מילתא קשה טובא, דא״כ תרי קראי בתרומה למה לי. ואולם אחר ההשקפה נראה דלק״מ דגבי אזהרה לא תיקשי לן מידי אם על הנגיעה חייב למה הוצרך לחייבו על האכילה משום דאיכא למימר דקרא אצטריך לחייבו ב׳ מלקות אחד על הנגיעה ואחד על האכילה, ומעולם לא הוקשה לו לרש״י ז״ל כן אלא גבי כרת דגבי מיתה לא שייך לחייבו שתים. וע׳ משל״מ פ״ה מהל׳ ביאת מקדש ה״ב מ״ש בזה באורך (שעה״מ פי״ב מהל׳ תרומות ה״א ועש״ב בשורש):

עין משפט נר מצוה

יז א מיי׳ פי״ח מהל׳ פסה״מ הלכה יב:
יח ב מיי׳ שם הלכה יג:

מוסף רש״י

תני ברדלא. שם חכם: מדאיתקש קודש למקדש. כשאי קרא בכל קדש לא תגע ואלו המקדש לא תגע, ודרשינן לקמן מה מקדש יש באוסרתו נטילת נשמה, שהגע אל המקדש טמא בכרת, אף אזהרת קדש דבר שיש בו נטילת נשמה והייני אכילה שענוש עליה כרת, דאילו בנגיעה ליכא כרת: **תניא כוותיה דר״ל.** דיליף אזהרה לטמא שאכל את הקדש מבכל קדש לא תגע (מכות יד:):

ליקוטים

בק׳ ברוד״א ונלאו כל חכמי לב ליישב. צבי אשכנזי ס״ט. (מסס צני סי׳ קכט) **ונראה לתרץ** דהנה שם בש״ס דזבחים דף כ׳ ע״א ובש״ס דיומא דף לו ע״א פליגי תנאי, ריבר״י ס״ל דלא הוכשר לשחיטה רק נגד המזבח ור״א בר״ש ס״ל דאף בין האולם ולמזבח וכו׳ ורבי ס״ל דכל עזרה כולה כשרה לשחיטה ע״ש. והנה לכאורה קשה על ר״י דלמה מוקי ליה להאי דתיכף לסמיכה וכו׳ כרבי דלא כר״א בר״ש, דהא לדידיה נמי לא מצי לאשכוחי תיכף לסמיכה וכו׳ דהא מן המזבח לצד מזרח פסול לדידיה לשחיטה ואדרבה טפי ניחא לן לאוקמי כר״א בר״ש דסתים לן תנא דמתני׳ כוותיה דפרו היה עומד בין האולם ולמזבח וכו׳, וי״ל דלכאורה י״ל דלר״א בר״ש דס״ל בין האולם ולמזבח כשר לשחיטה וס״ל דכ״ז קרוי צפונה לפני ה׳ א״כ איך כתיב בקרא על האי דושחט צפונה וסמך דמיניה ילפינן דאפילו שם כשר לשחיטה דמקיש סמיכה לשחיטה, דהא מצינן לאשכוחי דלפעמים לא היה אפשר לסמוך שם דהיינו אם היה עומד אצל האולם ובין האולם ולמזבח היה רחוק כ״ב אמה ושם לא היה יכול ישראל לכנוס וחייב מיתה ע״ז אף שהיה סומך לצד מערב בסוף המזבח, מ״מ היה רחוק משם למקום שחיטה כ״ב אמה ולא היה תיכף לסמיכה שחיטה ואיך כתיב בקרא דשחיטה יהיה לפני ה׳ היינו אף אצל האולם דכ״ז קרוי צפונה לפני ה׳ לדידיה ואעפ״כ וסמך, הא בזה לא מצי לאשכוחי לסמיכה כלל, אלא ע״כ דס״ל דכ״ב לא הוי הפסק וא״כ היה יכול לעמוד בקצה המזבח ואעפ״כ לא הוי הפסק ולפ״ז ניחא דודאי המקשן לא אסיק אדעתיה לאוקמי כרב״י משום דהיה סובר דהלכה כר״א בר״ש דכיון דלא היה יכול לכנוס לחלל העזרה והיה צריך להוליכו לחלל השער וא״כ היה קצת יותר מכ״ב אמה ומצינן למימר דזה מקרי הפסק לדידיה משא״כ למ״ד לא שמיה ביאה א״כ היה יכול לעייל ידיה לסמוך אף דעדיין היה רחוק כ״ב אמה הוה אמרינן לר״א בר״ש מוכח דכ״ב אמה לא מקרי הפסק והיה ס״ל דאתיא כראב״ש. ולזה משני ה״מ ריב״י הוא ולדידיה שפיר מצינו למימר דכ״ב אמה מקרי הפסק ודו״ק היטב. **ועוי״ל** בדרך הקיצור והפשוט דלק״מ דודאי במקום (אחד) [אחר] דהיינו בחדר אחר, אפילו בפחות מכ״ב אמה מיקרי הפסק, וחשתא הא דקאמר התם גבי מצורע דלא הוי תיכף לסמיכה שחיטה משום דהוצרך לעמוד בחוץ והוי מחדר לחדר אחר, ובזה אפילו בפחות מכ״ב אמה הוי הפסק, רק דזה יש לדחות דאגן קיי״ל עובי השערים כלפנים ודו״ק [כרכת יהומען [אייגען] מו״ח פי׳ קפ״ז. נקיפור] ע״כ מענין קודם

מסורת הש״ס

א) מכות יד:, ב) ת״כ תזריע פ״א ה״ח, ירושל׳ שבת פט״ז ה״ג, ג) מכות יד: ע״ש, ד) סס ויבמות עה., ה) דף עד:, ו) מכות ה:, ז) ויקרא ז כ, ח) במדבר יט יג, ט) ע׳ פסחים סז., י) נזיר מה. מכות ח: וע׳ ספרי במדבר קכה, כ) שבת קלב. ע״ש, ל) [ע׳ היטב חומ׳ חולין עמ. ד״ה מעין], מ) פסחים לג. סנהדרין פד., נ) [וע׳ כתו׳ מכות יד: ד״ה ההוא דמתרצו בע״א]. ובתוס׳ מנחות עד. ד״ה לאו., ס) [עיין לעיל טו: תד״ה אלא למעוטי]

תורה אור השלם

1. וְשִׁלְשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב בְּדַמֵּי טָהֳרָהּ בְּכָל קֹדֶשׁ לֹא תִגָּע וְאֶל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד מְלֹאת יְמֵי טָהֳרָהּ:
ויקרא יב, ד

שינויי נוסחאות

א) כמ״ל וכ״ס לאזהרה: ב) אלא אזהרה לנגע (כתה״י, וכ״ה ביקס״ו): ג) **בביאת** (כי״י): ד) ס״ל ממצורע (*ש״מ): ה) מלאת משמע אבל וכו׳ (*ש״מ): ו) ואע״פ שמחוסרת כפרה, וע״כ כו׳ (כי״פ): ז) קדש בענין עד כנל״ל: ח) דקדש מיניה כ״ל (*ש״מ): ט) מיתת בכרת נמתק בש״מ: י) שנגע בקודש (כתה״י): יא) קרא ביה מידרש כ״ל (ש״מ): יב) נמי נפקא (כי״פ): יג) ס״ל האשם (גליון, וכ״ה בד״ו): יד) נימא נמי מה (ש״מ): טו) עשה דפסח דוחה כ״ל (ש״מ): טז) ס״ל דביאה (גליון, צ״ק). ס״ל לאו דואל המקדש לא תבא אי ביאה במקצת שמה ביאה ועשה (דהכא וטמא) [דטמא] יהיה וכו׳ (ש״מ): יז) ודחי לאו ועשה כדאשכחן (ש״מ): יח) בש״מ הגיה לא צריכא דעבר ושקליה לאם דלאו ליכא ועשה הוא דאיכא וי״ל כו׳: יט) כלן הס״ד ואמ״כ מה״ד ה״ג וכו׳ (צ״ק): כ) קודש ולא אמרינן אין מזהיריין מן הדין, ותירץ כ״ל (ש״מ): כא) ס״ל וילפינן (כי״ג): כב) ס״ל דוחטאה (רא״ש נפ״י ויקרא ה טז, ונו׳ יעב״ץ). וכ״ס בש״מ ממקק מתיכת דחטאה כו׳ עד ליכא מעילה: כג) רחמנא ההוא דאמרי לך התם בשעריך (חי״נ, וכ״ה לפנינו ביבמות): כד) ס״ל דכתיב (חי״נ, רא״ש). וכ״ס הנוהגת בכל הבהו דכתיבי (ש״מ), וע״ע פ״מ: כה) ס״ל דוקא בטמא (ש״מ): כו) ותרומה דלמה דמקשה ואיפוך כ״ל (ש״מ). וגירסת ל״ק או דתרומה דלעיל מינייה מקשי ואיפוך אנא וצריך כו׳: כז) לקיש ולא כרבי יוחנן דריש לקיש מוקי ליה ללא תגע לאזהרה וכו׳ כ״ל (ב״ש): כח) מפיק אזהרה לנוגע כ״ל (ב״ש): כט) ס״ל לקודש (צ״ק): ל) הוצאו דבריו בתוס׳ מכות יד ב ד״ה הכוה:

שיטה מקובצת

ההוא בתרומה כתיב. פ״ה כו׳ והקשה הר״ר חיים כו׳ וי״ל כו׳ עד נהנה [כתוב בתל״ס הכוה] ויל״פינן חנו מתרומה כדאמרינן בעלמא, אבל בנגיעה לא יל״פינן דליכא מעילה. וי״ס דלא נרסי שם [אלא] חוב לא יאכל (קדש שנאמר) כי קדש הם [שנאמר] נגי קדש (שמות כט לג), אבל קרא דהכא משמע בתרומה דלכתיב עד מלאת ימי טהרה ואי בקדש אפילו לאחר מלאת לא (כדפי׳ רש״י) עד שתביא כפרתה (כדפי׳ רש״י). והקדוש (ר״ש) מדריש ל׳ פי׳ דהכיא בתרומה ליפסל תרומה בנגיעתה הוא דאתא דלולי בנגיעת תרומה ליכא מלקות ולפסול קודש לא איצטריך דאפילו לאחר מלאת הא פעלה ומתם הכל: **ד״ה** לענין מלקות בו׳ והקשה הר׳ חיים בו׳ ויש לומר בו׳. ועי״ל דכי היכי דלא אתרבאי ביאה בטמא וצריך כו׳ אתרבאי ביאה בנקלת לענין כרת כמו כן לא אתרבאי ביאה בנקלת לענין עשה דטמא יהיה, דכי היכי דלא אתרבאי לענין כרת לא אתרבאי לענין עשה (מהר״פ):

נטילת נשמה. כרת: **ואלפי מיבעי ליה כו'.** וכיון דלאחר זריקה נפקא לן מיניה היכי יליף מיניה תרתי: **אפילו טומאתו טומאתו.** מזהרת טומאת שלא יאכל קדש אלמא מזהרתו מעונשו ילפא ועונשו לאחר זריקה הוא ולא לפני זריקה כדקתני בגמ' דהקומץ רבה (מנחות כה:) [ט] יכול יהו חייבין עליו משום טומאה לפני זריקת דמים תלמוד לומר כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר וגו' (ויקרא ז) הניתר לטהורים חייבין עליו משום טומאה שאין ניתר לטהורים אין חייבים עליו משום טומאה: **אם כן.** דלאוכל לאחר זריקה [י] אתא קרא לכתוב בקדש ואתא אמינא לאחר זריקה הוא דומיא דעונש: **מחלוקת בטומאת הגוף.** בההוא קאמר ר' יוחנן אינו לוקה דנפקא ליה מזהרה מעונש: **אכל טומאת בשר.** טהור שאכל את הטמא דמזהרה דידיה בהדיא כתיבי [יא] והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל (שם) דברי הכל לוקה: **דאמר מר והבשר.** יתירא דכתיב בסיפיה והבשר כל טהור וגו': **לרבות עצים ולבונה.** לטומאת עצמן לחיבת הקדש מכשרתם [יב] לשוייהו אוכלא ואע"ג דהני לאו בני אכילה נינהו ובשר לפני זריקה לא גרע מייניהו: ה"ג **ורבא אמר** [יג] **בטומאת הגוף אכל טומאת בשר איתקיש לעונש.** דסמיך לי' והנפש אשר תאכל בשר דאוקימנא בלאחר (יד) (זריקת בשר): **שקדשו בכלי.** עצים שחתה אותן במחתה כלי שרת מעל המזבח עם גחלים ולבונה שקידשה בגזיכין דאפי' כרת בטומאת גוף נמי אית בהו: **דתנן** [טו] נפרק בית שמאי [דף מה:] גבי טומאת הגוף: **כל שיש לו מתירין.** המתיריין אותו באכילה חייבין עליו משום טומאה משקדבו מתיריו, ושאין לו מתיריין משקדש בכלי: **בהמה טמאה.** קוסים וגמלים: **טהורים** [טז] **אין.** מן הבקר ומן הצאן תקריבו: **אופה תאלנו.** מפרסת פרסה ומעלת גרה: **ולאו הכא מכלל עשה עשה.** כך שנויה בתוך [יז] הברייתא ומסקינן בלא תעשה מניין תלמוד לומר אף את זה לא תאכלו אלמא מדאיצטריך לא תעשה אחריה [יח] ולאו מזהרה הוא: **דל"ע ל"פ.** דעשה הוא דאיכא ותו לא: **כי פליגי בחיה.** ולא לענין מלקות אלא לעשה ואימור [יח] נמי איפוך דרבי יוחנן לריש [יט] לקיש [כ] והכי הוא שמיע ליה לרבי יעקב: **הבוא נמצוה.** בהמה מצוה להקריב וחיה רשות ומיהו טמאה ודאי לא דכתיב ממשקה ישראל מן המותר לישראל בפרק קמא דמנחות (דף ו.) גבי טריפה: **אילו נאמר קרבן לה' מן הבהמה.** ולא פירש בקר ולאן: **הייתי אומר כו'.** כענין שנאמר זאת הבהמה וכתיב בתריה איל ולכי: (א) תרי בקר ולאן כתיבי התם [ויקרא א] מן הבקר ומן הצאן תקריבו והדר כתיב אם עולה קרבנו מן הבקר ואם מן הצאן קרבנו מן הכשבים: פסול

והבשר לרבות עצים ולבונה. מהכא נפקא לן דחיבת הקודש מכשרת [ב] ומקשים הא דאמר בפ' קמא דפסחים (דף טז.) [ג] מנסקי בי מדבחיא דכן כגון יין ושמן אמאי ליתכשרו בחיבת הקודש כמו עצים ולבונה י"ל דחיבת הקודש מהניא לשוויי אוכל מוכשר [ד] מידי דדמי לאוכל כגון עצים ולבונה שהוא דבר עב וקשה כעין אוכל אבל לשוויי המשקה כאוכל מוכשר [ה] לא מהניא חיבת הקודש ואם תאמר הא דאמר בפ' כל שעה (פסחים כד.) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל למה לי אם אינו ענין לגופו דנפקא ליה מלא תוכל לאכול בשעריך תנהו ענין לכל איסורין שבתורה הא איצטריך לגופיה דלקי מעצים ולבונה ויש לומר כיון דאיתרבאי עצים ולבונה מייתורא דוהבשר ממילא אשמעינן [א] דלקי מלא תוכל לאכול בשעריך ודברי תימה הוא מנלן דאתא לרבות עצים ולבונה דילמא דווקא לבשר קאתי דמהניא ליה חיבת הקדש ולא בעיא [ב] הבשר: **ואפי' הכי** רבינהו קרא. משמע שהיא דרשא גמורה ולא אסמכתא וכן משמע בפרק שני דחולין (דף לו:) דחיבת הקודש דאורייתא ולא כפירוש הקונט' דלקמן בסוף פ' בית שמאי (דף מו:) דקאמר והאמר מר והבשר לרבות עצים ולבונה ומשני לפסולא בעלמא ופי' בקונטרס מדרבנן וכן בפסחים בפרק כל שעה [דף לח.] דקרי ליה מעלה פירש בקונטרס מעלה דרבנן ואי אפשר לומר כן דהכי נמי הבא כפרתו אוכל בקדשים קאמר התם מעלה דאורייתא [ג] הוא דמקלאי נפקא לן בפ' הערל (יבמות עד:) והא דקאמר לקמן פסולא בעלמא היינו דליכא מלקות אלא איסור [ד] דאורייתא ונרין לדקדק אי אתיא מילתא דאבאי [ה] דהכא כהני תרי לישני דלקמן פרק ב"ש (דף מו:):

שקדש בכלי. תימה מה קידוש כלי יש בעצים דאי מה שמבקעין אותו בקורדום כשהיו מתליעים אותו הא קורדום אינו כלי שרת כדמשמע בתוספתא [ו] כדתניא השואל קורדום של הקדש בקע בו ובא חבירו ובקע בו כולן מעלו נתנה לחבירו וחבירו לחבירו הראשון מעל והשני לא מעל ובעולה אינו כן נתנה לחבירו וחבירו לחבירו כולן מעלו ובקונטרס פירש דמיירי הכא בעצים שחתה במחתה [ה] כלי שרת מעל המזבח עם גחלים ואין [ו] משמע דבמס' תמיד (דף כח:) משמע שהיה חותה מן המאוכלות הפנימיות [ז] ומיהו י"ל לא בתרומת הדשן מיירי אלא ביום"כ [ח] שחותה גחלים לקטרת ונראה דקידוש כלי דעצים היינו דמשכי [ט] להו לגיזרין אע"ג [י] דקורדוס לאו כלי שרת הוא כדאמר בפרק י"ב דמנחות (דף קא.) עצים כמה דלא משכי להו לגיזרין לא מיתכשרי והא דאמר בהקומץ רבה (שם כא.) יצאו עצים שאין מקבלים טומאה היינו קודש כלי [כ]:

אותה תאכלו. אסיפא סמיך [מ] דקתני בתורת כהנים [נ] אין לי אלא בעשה בלא תעשה מנין: **שאינו כמעביר על דבריו.** אע"פ שאין זה מביא אלא חיה לבדה, כיון דמרלונו מביא הקרבן אין זה מעביר שהרי תלה בדעתו: **אלא כמעביר על דבריו.** ל"ע במעילה [ל] (דף כ:) ובפ' אלמנה ניזונת (כתובות לח:) גבי זבן לי ליתכא ואזיל וזבן ליה כורא:

נטילת נשמה אף קודש דבר שיש בו נטילת נשמה ואי בנוגע נטילת נשמה מי איכא אלא באכילה ואכתי מיבעי ליה לטמא שאכל בשר קודש לפני זריקה [ג] דאתמר טמא שאכל בשר קודש לפני זריקה ריש לקיש אמר לוקה ורבי יוחנן אמר [א] אינו לוקה ריש לקיש אמר לוקה בכל קודש לא תגע לא שנא לפני זריקה ולא שנא לאחר זריקה רבי יוחנן אמר אינו לוקה [א] כדתני ברדלא אתיא טומאתו טומאתו וכי כתב ההוא לאחר זריקה אם כן לימא קרא בקודש מאי בכל קודש ש"מ תרתי גופא טמא שאכל בשר קודש לפני זריקה ר"ל אמר לוקה רבי יוחנן אמר אינו לוקה אמר אביי מחלוקת בטומאת הגוף אבל בטומאת בשר דברי הכל לוקה דאמר [ג] קרא [1] והבשר לרבות עצים ולבונה [ב] דלאו בני אכילה נינהו ואפילו הכי רבינהו קרא ורבא אמר [2] מחלוקת [ג] בטומאת הגוף אבל בטומאת בשר דברי הכל אינו לוקה מאי טעמא כיון דלא קרינא ביה [2] וטומאתו עליו ונכרתה לא קרינא ביה [1] והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל [3] והאמר מר והבשר לרבות [3] עצים ולבונה הכא במאי עסקינן כגון [ב] שקדשו בכלי דנעשה כמי שקרבו כל [ד] מתיריו [ג] דתנן [ד] כל שיש לו מתירים משקרבו מתיריו כל שאין לו מתירין משקדש בכלי איתמר המעלה אברי בהמה טמאה ע"ג המזבח ריש לקיש אמר לוקה רבי יוחנן אמר אינו לוקה ריש לקיש אמר לוקה טהורה אין טמאה לא ולאו הבא מכלל עשה לוקין עליו ורבי יוחנן אמר [ה] אין לוקין עליו לאו הבא מכלל עשה אין לוקין עליו מותיב רבי ירמיה [3] אותה תאכלו ולא בהמה טמאה [ו] ולאו הבא מכלל עשה עשה א"ל רבי יעקב לרבי ירמיה בר תחליפא אסברא לך [ז] באברי בהמה טמאה דכולי עלמא לא פליגי [ח] כי פליגי בחיה והכי איתמר [ט] רבי יוחנן אמר [י] עובר בעשה ריש לקיש אמר אינו עובר בולא כלום רבי יוחנן אמר עובר בעשה בהמה אין חיה לא [יא] ריש לקיש אמר אינו עובר עליו [יב] בולא כלום ההוא למצוה מותיב רבא [יג] אילו נאמר [4] קרבן לה' בהמה הייתי אומר חיה בכלל בהמה כענין שנאמר [5] זאת הבהמה אשר תאכלו שור שה כשבים ושה עזים איל וצבי וגו' תלמוד לומר [4] בקר וצאן בקר וצאן אמרתי לך ולא חיה יכול לא יביא ואם הביא כשר הא למה זה דומה לתלמיד שאמר לו רבו הבא לי חטים והביא לו חטים ושעורים שאינו כמעביר על דבריו אלא מוסיף על דבריו וכשר תלמוד לומר בקר וצאן [יד] בקר וצאן אמרתי לך ולא חיה הא למה זה דומה לתלמיד שאמר לו רבו אל תביא לי אלא חיטין והביא לו חיטין ושעורים שאינו כמוסיף על דבריו אלא כמעביר על דבריו

מסורת הש"ס

(א) מכות יד:. (ב) [לקמן מו: פסחים כד: לח.] חולין לו:, (ג) מעילה י. לקמן מה:. (ד) [מכות יח: ע"ש], (ה) [פסחים מא: יבמות נד: ו: סח. עג: חולין פא.] ת"ש שמיני פרש"ג ה"א, ירוש' כלאים פ"ח ה"א, ביכורים פ"א ה"ה, פ"ב ה"א, שבת פ"ז ה"ב, פסחים פ"א ה"ד, יבמות פ"ח ה"ב, קידושין פ"ד ה"ו, סנהדרין פ"ה ה"ג פ"ז ה"ה וע"ש ה"ו, (ו) עי' מכילתא משפטים פי"ב, (ז) ת"כ ויקרא נדבה פרש' ב ה"ו, (ח) ות"כ צו פרש' ט ה"ח, (ט) חולין לו:, (י) הציון אינו מדויק וצ"ל יז. ע"ש ורו"ק, (כ) [וע"ע תו' פסחים יט. ד"ה למלא, מגיגה כג: ד"ה והא, מנחות כפ. ד"ה ילפו, חולין לה. ד"ה אין], (ל) מעילה פ"ב ה"א, (מ) עי' תוס' לקמן סד. ד"ה מן:, (נ) [וע"ע תו' מנחות קפ. ד"ה אע"ג], (ס) [וע' מכות יח: ול"ע], (ע) שמיני פ"ג ה"ב:

תורה אור השלם

1. וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל־טָמֵא לֹא יֵאָכֵל בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף וְהַבָּשָׂר כָּל־טָהוֹר יֹאכַל בָּשָׂר:
ויקרא ז, יט
2. וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל בָּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ:
ויקרא ז, כ
3. כֹּל מְפֹרֶסֶת פַּרְסָה וְשֹׁסַעַת שֶׁסַע פְּרֹסֹת מַעֲלַת גֵּרָה בַּבְّהֵמָה אֹתָהּ תֹּאכֵלוּ:
ויקרא יא, ג
4. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיהוָה מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם:
ויקרא א, ב
5. זֹאת הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ שׁוֹר שֶׂה כְּשָׂבִים וְשֶׂה עִזִּים: אַיָּל וְצֶבִי וְיַחְמוּר וְאַקּוֹ וְדִישֹׁן וּתְאוֹ וָזֶמֶר:
דברים יד, ד-ה

הגהות הב"ח

(א) גמ' דנכי הכל לוקה דאמר מר והבשר: (ב) רש"י ד"ה ס"ג ורבא וכו' מלאחר זריקה הס"ל ותיבת בשר נמחק: (ג) ד"ה היימי אומר וכו' ופי' הס"ל ומא"כ מ"ש ת"ל בקר וצאן תני נקר:

שינויי נוסחאות

א) אינו לוקה רבי יוחנן לטעמיה דאמר דתני ברדלא וכו' כל"ל (*ש"מ, ילקו"ש): ב) בקלא כמ"י נוסף והא עצים ולבונה. וע' חולין לו סע"ב: ג) ס"מ מחלוקת בטומאת בשר אבל בטומאת הגוף ד"ה אינו לוקה (*ש"מ) וע' רש"י ודק"ס: ד) תיבת כל ליתא בכי"ל וכ' ילקו"ש: ה) אמר אינו לוקה לאו הבא וכו' כל"ל (*ב"ש): ו) איתמר המעלה אברי חיה למזבח רבי יוחנן אברי חיה (שמכ"י): ז) בכי"ל וכ' נוסף ולאו הבא מכלל עשה עשה וכ"ס בילקו"ש: ח) תיבת עליו ליתא בכתה"י: ט) בכתה"י נוסף תקריבו, וכ"ס בילקו"ש ושם נוסף עוד אין לך בבהמה אלא בקר וצאן, הא למה זה דומה וכו', והשאר ליתא. ועי' דק"ס: י) זריקה לחודיה אתא (כתה"י): יא) כתיבא (כי"פ): יב) אמר מחלוקת בטומאת הגוף אבל בטומאת בשר דברי הכל אינו לוקה. בטומאת הגוף הוא דאמר ריש לקיש לוקה דנפקא ליה מבכל קודש לא תגע אבל וכו' כל"ל (ש"מ, וכנע"ז בכתה"י): יג) ל"ל דטומאת (צ"ק, ד"ו ב, ג): יד) ל"ל דתניא (כתה"י וד"ו): טו) ל"ל טהורה (*ש"מ): טז) בתוך הברייתא נמחק, וכ"ל בתורת כהנים (צ"ק). וע' ת"כ שמיני ריש פ"ב. וכ"מ גורס בתוך המשנה ומסקינן אין לי אלא בעשה, בלא תעשה כו': יז) נ"ל אחרינא (כתה"י וד"ו ב, ג): יח) נ"ל ואמוראי (ש"מ, צ"ק). וכ"י ואיפוכי: יט) ל"ל לדריש (כתה"י וש"מ): כ) מוהבשר כל"ל (צ"ק): כא) שמענינן (ש"מ): כב) בעי (ש"מ): כג) ל"ל ומדאורייתא (ש"מ): כד) דרבא ואביי כל"ל (ב"ש): כה) במחתה שהיא כלי (ש"מ): כו) ואין משמע כן (ש"מ): כז) הפנימיות ולא היה חותה עצים כלל ומיהו [תיבת י"ל ליתא בד"ו] לא וכו' כל"ל (ש"מ): כח) ל"ל דמשפי. וכן בסמוך ל"ל משפי (ש"מ, צ"ק): כט) אע"ג דקורדום לאו כלי שרת הוא נמחק (ח"מ), אבל בס"מ גרס לה, ושם נוסף מ"מ חיתוכו ותיקונו חשיב להו כלי שרת כדאמר כו': ל) בס"ג מוחק תיבת במעילה ועש"כ:

יט אב מיי' פי"ח מהל' פסה"מ הלכה יב:
כ ג מיי' פ"ו מהלכות איסורי מזבח הלכה ח:
כא ד מיי' פי"ח מהל' פסה"מ הלכה טו:
כב הו מיי' פ"ה מהל' איסורי מזבח הלכה ו [לקוה ועיין כ"מ מפרש טעמו דהא דמסיק הס"ס דכ"ע לא פליגי היינו דכ"ע ס"ל לוקה ולא כפרש"י ע"ש]:
כג ז מיי' פרק ח מהל' מעה"ק הלכה ח:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה כי פליגי בחיה וכו' והכי הוה שמיע ליה. וסוס שפת דף עו ע"ב נדה דף כד ע"ב:

מוסף רש"י

נטילת נשמה. הבא למקדש טומאת וכנרת. שנאמר (במדבר יט) ונכלתה כי את מקדש ה' טמא: אף קודש דבר שיש בו נטילת נשמה. דהיינו אכילה בטומאה שהוא גבי קדש בכנת ואוכל תרומה בטומאתה במיתה, דכתיב (ויקרא כב) ומתו בו כי יחללוהו (יבמות עה.). **והבשר לרבות עצים ולבונה.** וי"ו יתירה, לרבות עצים ולבונה של קודש לטומאה, וקלי מדלעיל והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל והבשר (פסחים לה.). **אי:** והבשר יתירה הוא דאם ריבה דקרא בבשר משמע, לרבות עצים ולבונה לקבל טומאת אוכלין (חולין לה.). הא דעני המערבה מקבלים טומאה, מדרבנן היא משום חיבת הקודש וקבל אסמכתא בעלמא, דהא עצים בעלמא לא מקבלי טומאה (מנחות כא. ועי' חולין לג.). **כל שיש לו מתירים.** כגון שלמים וחטאת ואשם דדמן מתיר האימורין להקטרה והבשר לכהנים, אי דבר שיש לו מתירין למזבח בלבד, כגון עולת העוף ועולת בהמה ושעירים ופרים הנשרפין דדמן מתירין למזבח, וכגון שתי הלחם דדמן של כבשים הן מתירין אותן, וכגון לחם הפנים דזיכין מתירין אותו ומנחות שנעבדות בקומץ: משקדבו מתיריו. אין מתיריו עליהם משום נותר וטמא ופיגול עד שיקרבו מתירין, דהכי כתיב בפיגול דשלמים לא יעלה ותמרינן (לעיל כח:) כהרלאת כשר כך הרלאת פיגול כו' וליף נותר וטמא מפיגול (מעילה י.) **כל שאין לו מתירין.** כגון מנחת הכהנים וכהן משיח ונסכים, משיקדשו בכלי שהוא המכשירן לאכילה האמורה בהן (לקמן מה:). כגון הקומץ והלבונה וכו' דהן עצמן מתירין (מעילה שם):

ליקוטים

ואכתי מיבעי ליה לטמא שאכל בשר קדש לפני זריקה. פי' וכיון דאיצטריך ליה לאחר זריקה ומפיק ליה מדאיתקש קדש למקדש דבמפרש בסמוך מה מקדש דבר שיש בו נטילת נשמה, היכי יליף מיניה אף לפני זריקה, הא ליה ביה נטילת נשמה לפני זריקה. (תוס' שאנן מכות יד:)

שיטה מקובצת

אותה תאכלו ולא בהמה טמאה ולאו הבא מכלל עשה עשה. פ"ה שכך לשון המשנה ומפיה (עוד כה) [בבריתא] לא תעשה מנין ת"ל לך אם זה כר. ולא דק שהרי בהן בריתא אינו כן בת"כ ומכי אותה התם ולא בהמה טמאה אין לי אלא בעשה בלא תעשה מנין כו'. והתלמוד הביא בקיצור ע"כ (תוס' מהר"פ צצ"ק): **אינו עובר ולאו בלום.** הקשה בקונטרס בהמה טמאה נמי, ומיהו [מעוה לבמה] ממשקה ישראל]. וקשה דמיהו טהורה נמי מי גרע ממפריס נקבה לעולה דאמרינן לקמן (דף לה:) דהויא כבעלת מום ובבעלת מום יש שני לאוין (תמורה ו:) משום בל תקריבו ומשום בל תשחטו, וי"ל דדוקא בנקבה לעולה דהויא מין (הקרבה) [הקרבן] כמו בעל מום אבל מיה דלאו בת הקרבה היא כמו מולין לא שייך בה לאוין כמו בבעל מום וגם לא הוי [כמו] מקריב מולין לעזרה כיון שאינם ראויים לזבוח בקיבוץ מקום במקדש, דחולין בעזרה נפקא לן מוכי ירחק ממך המקום וזבחת. **החוא** למצוה. פרש"י להקריבם בהמה לחיה דבהמה מצוה וחיה רשות. ולא רצה לפרש למצוה שמצוה לבהמה להביא בהמה ולא חיה, דת"ל היינו עשה ממש. ומה שמהסך האמוראים, הכי הוי שמיע ליה לרבי יעקב מקבלה, ומיוקא מה אשכחן בהמה מקומות: **שאינו** במעביר על דבריו **אלא** בומיף על דבריו. ות"ל הא לא אין הגדון דומה לרבאים שאינו מביא רק חיה לבדה והוי כמעביר שאין מביא מה שאמר לו רבו, וי"ל דאם נעשוה להביא קרבן הדין עמך שהיה כמעביר על דבריו אבל הוא מביא מרלונו ובדעתו תלה ולא הוי העבירה:

עין משפט נר מצוה